

Komu najemno stanovanje

Živahna razprava o osnutku pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj

Solidarnostni stanovanjski sklad za območje ljubljanskih občin je pred dobrim mesecem dal v javno razpravo osnutek pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj, zgrajenih iz sredstev solidarnostnega stanovanjskega sklada. Razprava je bila zelo razgibana in je prinesla marsikakšno tehtno pripombo. O osnutku in pripombah nanj bo v kratkem razpravljala občinska skupščina.

Najprej: kaj predvideva

Upravičenci za dodelitev najemnega stanovanja so družine in občani z nižjimi dohodki, mlade družine in upokojeni občani.

Družine in občani z nižjimi dohodki bi po tem osnutku lahko zaprosili za dodelitev stanovanja, če izpolnjujejo sledeče pogoje: da prosilec za stanovanje ni imetnik stanovanjske pravice za primerno stanovanje, da osebni dohodki prosilca in članov njegovega gospodinjstva ne presegajo 900 dinarjev mesečno na člana gospodinjstva, in sicer v koledarskem letu pred letom vložitve prošnje; dalje, da prosilec doslej še ni imel ustrezno rešenega stanovanjskega vprašanja, da je eden od obeh zakoncev zaposlen na območju ljubljanskih občin vsaj tri leta (računajoč od datuma razpisa nazaj) in da ima stalno bivališče na območju ljubljanskih občin.

Mlade družine bi lahko zaprosile za stanovanje, če izpolnjujejo na seidne pogoje: da nobeden od obeh zakoncev ni nosilec stanovanjske pravice za primerno stanovanje, da družina doslej še ni imela ustrezno rešenega stanovanjskega vprašanja, da ima vsaj eden

od obeh zakoncev stalno prebivališče na območju ljubljanskih občin, da namensko varčuje pri poslovni banki za nakup stanovanja ali za graditev stanovanjske hiše, da organizacija, pri kateri je zaposlen, jamči, da bo skupaj s prosilcem rešila njegov stanovanjski problem v roku petih let.

Prednost pri dodelitvi imajo mlade družine z nižjimi dohodki in mlade družine, katerih starši niso lastniki večstanovanjskih hiš.

In kdo naj bi štel za mlado družino?

Prvi pogoj bi bil, da od sklenitve zakonske zveze do vložitve prošnje še ni minilo pet let. Drugi pogoj: da delovna doba zakoncev od dneva sklenitve zakonske zveze do dneva vložitve prošnje ne presega šest let. Tretji pogoj: da ni nobeden od zakoncev starejši od 30 let.

Občani in družine z nižjimi dohodki bi lahko (glede na število članov gospodinjstva) pridobili pri skladu stanovanja po naslednjem normativu:

— za eno osebo do 28 kvadratnih metrov,

— za dve osebi do 42 kvadratnih metrov,

— za tri osebe do 57 kvadratnih metrov,

— za štiri osebe do 66 kvadratnih metrov,

— za vsakega nadaljnega člana gospodinjstva pa še do 10 kvadratnih metrov.

Za stanovanje bi lahko zaprosili tudi upokojeni občani, če izpolnjujejo sledeče pogoje: da niso imetniki stanovanjske pravice za primerno stanovanje, da doslej še niso imeli ustrezno rešenega stanovanjskega vprašanja, da del sredstev prispeva Republiška skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja in da imajo stalno bivališče na območju ljubljanskih občin. Prednost naj bi imeli tisti upokojeni, ki so bili dlje časa zaposleni na območju ljubljanskih

občin in ki imajo dlje časa stalno prebivališče na območju ljubljanskih občin.

In nekaj pripomb

Morda bi bilo namesto maksimuma 900 dinarjev bolj življenjsko določilo, da skupni osebni dohodek prosilca ne sme presegati 40 odstotkov povprečnega osebnega dohodka v republiki. V ostalem pa je takšna omejitev relativna in bi se morala prilagajati zmognostim sklada. Drugi razpravljalci so menili, da naj se cenzus vsako leto povzra z ozirom na porast življenjskih stroškov. Že zdaj predlagajo 1200 dinarjev kot najnižji osebni dohodek na člana družine prosilca, 900 dinarjev se jim zdi nerealno. Spet drugje so predlagali, da naj bi se cenzus na člana družine ravnal po vsakoletni najvišji socialni podpori, ki jo dobivajo socialno ogroženi občani. Oziroma, da naj cenzus 900 dinarjev velja vsaj tri leta, drugače delavci in upokojeni ne bodo prišli na vrsto za dodelitev novega stanovanja.

Razpravljalci so se spotalnili tudi nad tistim členom osnutka, ki predvideva, da bi skupščina solidarnostnega stanovanjskega sklada lahko pred potrditvijo prednostne liste razporedila posamezne prosilce ali skupino prosilcev, ali izločila posamezne prosilce ali skupino prosilcev ali pa na prednostno listo vključila posamezne prosilce ali skupino prosilcev, če bi za to obstajali upravičeni razlogi. Ta člen bi se lahko izrodil v nekakšno okence za osebne vplive in podobne ovinke, opozarjajo razpravljalci.

Izraženo je bilo tudi mnenje, da se določilo, ki predvideva, da za mlado družino štejeta zakonca, če skupna delovna doba zakoncev od dneva sklenitve zakonske zveze do dneva vložitve prošnje ne presega šest let. S tem določilom bi bili prizadeti predvsem delavci, ki se

sorazmerno zgođaj zaposlijo.

Več pripomb je padlo tudi na račun tako imenovanega »sproščenega stanovanja prosilca«. V večini primerov se to sploh ne bi moglo šteti za uporabni stanovanjski fond, saj so to najslabša sta-

novanja. Nekateri razpravljalci so predlagali, da naj se ta stanovanja sploh ne oddajajo več, temveč naj se dajo na voljo občini, ki jih bo uporabila za tiste občane, ki se morajo po odločbi preseliti v najnujnejše prostore. T. V.

Mladoletno prestopništvo v naši občini

Iz poročila Centra za socialno delo občine Ljubljana-Center povzemamo nekaj zanimivih ugotovitev.

Mladoletno prestopništvo v občini Center ni v porastu, temveč zabeležimo vsako leto približno enako število storilcev kaznivih dejanj. Vse kaže, da gre za slabo predvsem zgodnjemu odkrivanju osebnostne neprilagojenosti mladih in dovolj zgodnja pomoč, ki jo strokovna služba Centra za socialno delo nudi takšnemu mladoletniku in njegovi družini. Za zgodnje odkrivanje pa se je treba zahvaliti urejenim svetovajnim službam na vseh osnovnih šolah v občini Center, ki najprej same skušajo reševati nastajajoče probleme, v bolj zapletenih primerih pa pokličejo na pomoč Center za socialno delo.

Hkrati pa opazimo, da se zarišča premikajo iz ene krajevne skupnosti v drugo. Skupina mladoletnikov, ki deluje na področju neke krajevne skupnosti, s svojo aktivnostjo pritegne širši krog in nenadoma imamo opraviti s hudim problemom mladoletnega prestopništva v neki krajevni skupnosti. Medtem, ko uspemo takšno območje z intenzivnim strokovnim terapevtskim delom »ozdraviti«, se ta pojav v vsej svoji akutni obliki že pokaže na drugem območju. Tako smo imeli takšna žarišča v letu 1969 v Stari Ljubljani, 1970 v Starem Vodmatu, 1971 na Poljanah, 1972 na Kolodvoru in v letu 1973 v krajevni skupnosti Prule.

Za na terenu razen šole skorajda ni tistega, ki bi opozoril na ustanavljanje skupin mladih, ki

kažejo neprilagojene oblike vedenja in iz vrst katerih se lahko porajajo prestopniki.

Kakor že vsa prejšnja leta, tako so tudi lani močno prevladovali fantje. Od skupno 145 mladoletnih prestopnikov je bilo kar 124 fantov in le 21 deklet. Zanimivo je tudi, da se število mladoletnih storilcev kaznivih dejanj veča s starostjo. Ta podatek je vreden razmišljanja, saj kaže na to, da več kaznivih dejanj store že dokaj dozoreli mladi ljudje, ki bi se svojih dejanj morali že več ali manj zavedati, poleg tega pa je možnost resocializacije pri starejšem mladoletniku manjša, saj je osebna motenost pri njem že mnogo trdneje zasidrana. Tudi pri tem pokazatelju se nam ponuja misel, da manjka nek preventivni signalizator v starosti, ko mladi zapuščajo osnovnošolske klopi.

Od prej omenjenih 145 prestopnikov jih je le 37 še drgnilo osnovnošolske klopi, 24 je bilo vajencev, 21 dijakov, 21 jih je bilo že zaposlenih, 10 jih je bilo iz raznih vzgojnih in drugih zavodov, takih, ki niso bili nikamor vključeni pa je bilo 32. 108 jih je torej že zapustilo osnovno šolo. Za nezaposlene je značilno, da so to hudo moteni mladoletniki. Druga najmočnejša skupina (med tistimi, ki so že zapustili osnovno šolo) so učenci v gospodarstvu. V večini primerov gre za učence prvih letnikov, ki so se sicer vpisali v strokovne šole, a je v mnogih primerih njihovo šolanje neuspešno in ga opuste, ali menjaajo.

Pa še tale pokazatelj: med mladoletniki, ki so že zapustili osemletko, je kar 48 odstotkov takih, ki so osnovno šolanje dokončali le s sedmimi, mnogim s šestimi, nekateri pa celo le s petimi razredi osnovne šole.

V KAKSNIH DRUŽINAH SO RASLI?

Otroku družina mnogo pomeni. Nemoten in zdrav razvoj v najranjšem otroštvu pomeni trdno osnovo za celotno otrokovo rast. Otrok potrebuje predvsem občutek varnosti in ljubezni. Pomanjkanje tega je najčesči razlog, da včasih že pri zelo majhnih otrocih odkrivamo znake motoričnega nemira, agresivnosti, kasneje beganja iz družine, iskanja varnosti zunaj domačega okolja in končno zapadanje v prestopništvo.

Družinsko ozadje naših 145 prestopnikov kaže tole sliko: 75 jih je živel v popolni družini, 61 v nepopolni, 9 pa v dopoljeni družini. Skoraj polovica obravnavanih mladoletnikov je torej živel v nepopolnih družinah, brez očeta ali brez matere. Vemo, da en roditelj, pa čeprav pozitiven in skrben, ne more nadomestiti obeh staršev. Se bolj ilustrativno pa je dejstvo, da smo med tistimi, ki so živel v popolnih družinah, zasledili kar 68 odstotkov takšnih, kjer so bili odnosi med zakoncem povsem razdri, hladni neredko agresivni. Morda je pa življenje v takšnih družinah še bolj nezdravo, otrokov razvoj pa še bolj ogrožen kot v nepopolni družini.

Motnje v družini pokažejo naslednji statistični sliko: v 72 primerih je šlo za alkoholizem ali za pogostno opijanje enega ali obeh staršev, v 7 primerih za kazniva dejanja družinskih članov, v 6 primerih za delomrzištvo, v 12 primerih pa za razna druga asocijalna dejanja. Močno torej izstopa alkoholizem, to veliko družbeno zlo, ki ne uničuje samo uživalcev, ampak tudi vse njihovo okolje. Presenetljivo mnogo je primerov, kjer poskušajo starši teh mladoletnikov prikriti alkoholi-

lizem v družini. Pogosto je to tudi v primerih, ko drugi zakonec ne uživa alkohola. Takšno toleriranje alkoholizma v družini je pomemben vzrok za njegovo naglo in nevarno širjenje. Prav zaradi prikrievanja mnogokrat niti šola niti kakšna druga institucija, ki bi morda lahko preprečila ali vsaj zmanjšala kvarni vpliv takšnega družinskega okolja na otrokov razvoj, tega ne more storiti, ker s problemom ni seznanjena. Mnogo je bilo primerov, kjer smo za ta pojav lahko izvedeli šele iz pripovedovanja samega mladoletnika in še to pogosto po obdobju, ko je bil mladoletnik že dalj časa v terapevtskem postopku.

PA MATERIALNE RAZMERE?

Večina nepopolnih družin (v glavnem matere samohranilke) se bori s finančnimi problemi. Naši opazovani mladoletniki ne izvirajo iz družin, kjer bi imeli »vsega preveč« (kot pogosto slišimo mnenje, ko govorimo o mladoletnih prestopnikih), temveč neredko izhajajo iz okolja, kjer so imeli od rojstva vsega premalo.

O tem pripovedujejo tale podatki: v zelo slabih ekonomskih razmerah jih je dorasčalo 58, v slabih ekonomskih razmerah 27, v zadovoljivih ekonomskih razmerah 32, v dobrih 19 in v zelo dobrih 9. Skoraj polovica mladoletnih prestopnikov je torej živel v ekonomsko zelo neugodnih razmerah. Samo po sebi to ne pove mnogo, saj nižji življenjski standard še ne poraja delinkvence, vendar je dejstvo, da so odnosi v družini, ki se nenehno bori za vsakdanji obstoj, manj strpni. Velikokrat že predšolsko varstvo ni bilo urejeno tako kot bi moralo biti, ker so se starši zatekali k najcenejšim možnostim. Posledica tega je bila, da so bili ti otroci

po več ur na dan prepuščeni sami sebi in cesti. Mnogi od teh mladih govorijo tudi o socialnem razlikovanju v času, ko so svopili v šolo. Socialne razlike v šolah v središču mesta, kjer mnogi otroci ze z garderobo in s šolskimi potrebščinami na zunan razkazujejo kupno moč svojih staršev, so zelo očitne. Pogosto prav na tej stopnji opazimo željo po negativnem uveljavljanju, ki se kasneje lahko stopnjuje v delinkvenco.

Nadateje ugotovljamo, da žive mnogi mladoletniki, ki smo jih obravnavali, v zelo neugodnih stanovanjskih razmerah, v prostorih, kjer niso imeli mesta za učenje, kjer je bilo nepriljetno, hladno. Če k temu prištejemo še osamljenost, je razumljivo, da so se zatekali na ulico. Od skupno 145 obravnavanih mladoletnikov jih je 58 živel v zelo slabih stanovanjskih razmerah, 27 v slabih, 32 v zadovoljivih, 19 v dobrih in 9 v zelo dobrih.

STARSI NISO VSELEJ KOS VZGOJNIM NALOGAM

Vsem navedenim razlogom mladoletnikove motenosti, ki izhajajo iz družinskega okolja pa srede pogosto še nepravilni vzgojni ukrepi staršev. Največkrat so ti nasploh premalo zainteresirani za vzgojo, mnogi so vzgojno nemočni ali pa imajo povsem napačne vzgojne prieme. Nasploh pa ugotovljamo, da niso imeli časa za otroke, ko so jih ti najbolj potrebovali. Njihovega obstoja so se zavedli šele takrat, ko jih je na njihovo motenost opozorila šola ali kdo drug. Navezanost med starši in otrokom pa je takrat že zelo zrahljana in dostikrat niti pomoč in usmerjanje strokovnjakov ne pripelje do pristnih in toplih odnosov med mladoletnikom in njegovo družino.

DESANKA OREL (socialna delavka)